

Начало > Съдебни процедури > Граждански дела > Признаване и принудително изпълнение на съдебни решения >

Процедури за изпълнение на съдебно решение

Kuidas kohtuotsust täitmisele pöörata?

Естония

1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?

Täitmine tsiviil- ja kaubandusajades tähendab täitedokumendis näidatud sissenõudja nõude rahuldamist võlgniku vara arvel või võlgniku kohustamist isiku väljaandmiseks, teatava toimingu tegemiseks või toimingu tegemisest hoidumiseks.

2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?

Kohtutäituri - kontaktandmed leitavad [siit](#).

3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmiseotsuse?

3.1 Menetlus

Kohtulahend täidetakse:

1) Pärast jõustumist

Kohtuotsus jõustub, kui seda ei saa enam vaidlustada muul viisil kui teistmisenetluses. Kohtuotsuse seaduslik vaidlustamine peatab kohtuotsuse jõustumise. Kohtuotsuse osalise vaidlustamise korral jõustub kohtuotsus vaidlustamata osas. Kui kohtuotsus vaidlustatakse muus osas kui menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramine, ei jõustu kohtuotsus menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramise osas. Jõustunud kohtuotsus on menetlusosalistele kohustuslik osas, milles lahendatakse hagi või vastuhagiga esitatud nõue hagi aluseks olevatel asjaoludel, kui seadusest ei tulene teisiti. Otsus täidetakse sissenõudja avalduse alusel.

2) Enne jõustumist, kui kohus on tunnistanud lahendi viivitatamult täidetavaks.

Viivitatamata täidetavaks tunnistatud kohtuotsus täidetakse enne otsuse jõustumist. Kohus tunnistab otsuse viivitatamata täidetavaks otsuses endas või määrusega.

Kohtuotsuse täitmine toimub täitedokumendi alusel

Tsiviil- ja kaubandusajades võib täitedokumendiks olla näiteks:

jõustunud või viivitatamata täitmisele kuuluv kohtuotsus ja -määrus tsiviilasjas;

välisriigi kohtu tunnustatud või tunnustamiseta täitmisele kuuluv lahend;

Eestis alaliselt tegutseva vahekohtu otsus, samuti muu vahekohtu täidetavaks tunnistatud otsus;

töövaidluskomisjoni ja üürikomisjoni jõustunud otsus.

Täitedokumentide ammendav loetelu on antud [täitemenetluse seadustiku](#) (TMS) §-s 2.

Kui täitedokumenti vabatahtlikult ei täideta, saab algatada täitemenetluse sissenõudja avalduse alusel.

Täitemenetluse seadustiku alusel täidetakse nõuded, mis tulenevad seaduses sätestatud täitedokumentidest. Täitedokumentide täitmist korraldavad kohtutäituri, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

Kohtutäitur viib täitemenetluse läbi sissenõudja avalduse ja täitedokumendi alusel. Kohtutäitur viib täitemenetluse läbi sõltumata sissenõudja avaldusest, kui täitedokumendiks on kohtutäituri tasu maksmise või täitekulu väljamõistmise otsus, samuti muul seaduses sätestatud juhul.

Täiteasja kohta avatakse täitetoimik, milles märgitakse ajalisel järgnevuses täitetoimingud ja edastatud teated. Täitetoimikus jäädvustatakse täitmisasjas laekunud ja kohtutäituri väljastatud dokumendid või nende ära kirjad.

Kui on täidetud täitemenetluse alustamise tingimused, toimetab kohtutäitur võlgnikule kätte täitmisteate. Täitmisteate võlgnikule kättetoimetamisega loetakse täitemenetlus alanuks.

Kohtutäitur peab võlgnikule kätte toimetama täitmisteate ning täitemenetluse osalistele vara arestimise akti ja enampakkumise akti, samuti oma otsused kohtutäituri tegevuse peale esitatud kaebuste kohta ning muud seaduses sätestatud dokumendid.

Kui seaduses ega kohtulahendis ei ole täitedokumendi vabatahtliku täitmise tähtaega määratud, määrab selle kohtutäitur. Tähtaeg ei või olla lühem kui 30 päeva, kui käesolevas seadustikus ei ole ette nähtud teisiti. Sissenõudja nõusolekul võib kohtutäitur määrata täitedokumendi vabatahtliku täitmise tähtaja pikema kui 30 päeva.

Kohtutäitur on kohustatud viivitatamata tarvitusele võtma kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks, koguma täitemenetluseks vajalikku teavet ning selgitama täitemenetluse osalistele nende õigusi ja kohustusi.

Kohtutäitur võib täitetoimingut edasi lükata sissenõudja avalduse või kohtu vastava lahendi alusel või täitemenetluse läbiviija vahetumisel.

Kohus võib võlgniku avalduse alusel täitemenetluse peatada või täitmist pikendada või ajatada, kui menetluse jätkamine on võlgniku suhtes ebaõiglane.

Seejuures tuleb arvestada sissenõudja huvisid ning muid asjaolusid, muu hulgas võlgniku perekondlikku ja majanduslikku olukorda.

3.2 Peamised tingimused

Täitedokumendi täitmise eeldused:

Täitmisele võetakse jõustunud kohtulahend või töövaidluskomisjoni ja üürikomisjoni jõustunud otsus, millel on jõustumismärge. Viivitatamata täitmisele kuuluvale lahendile jõustumismärget ei lisata.

Oma olemuselt ainult ühe abikaasa isiklikuks kasutuseks sobiva asja puhul eeldatakse, et asi kuulub abikaasale, kes seda asja peaks selle olemuse kohaselt kasutama.

Sissenõude pööramine abikaasade ühisvarale on lubatud võlgnikuks mitteoleva abikaasa nõusolekul või siis, kui on olemas mõlemat abikaasat kohustuse täitmiseks kohustav täitedokument. Sissenõudja võib nõuda ühisvara jagamist ja sissenõude pööramist võlgniku osale ühisomandist. Kui sissenõue pööratakse abikaasade ühisvarale ühe abikaasa vara suhtes toimivas täitemenetluses, eeldatakse sissenõudja kasuks võlgnikuks mitteoleva abikaasa nõusolekut. Nimetatud vara võib arestida ja müüa. Nõusoleku eeldus ei kehti kinnisasjade ja võlgnikuks mitteoleva abikaasa sissetuleku ning tema nimel avatud kontrol oleva raha suhtes. Võlgnikuks mitteolevat abikaasat teavitatakse käesolevas lõikes nimetatud vara arestimisest ja selgitatakse vastuväite esitamise võimalust.

Sissenõude pööramiseks seltsinguvarale on vajalik kõikide seltsinglaste suhtes kehtiv täitedokument.

Enne võlgniku surma alanud täitemenetlus jätkub tema pärandvara suhtes, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

Kui täitedokument kehtib ka seal märgitud sissenõudja või võlgniku õigusjärglase suhtes, võtab kohtutäitur täitedokumendi täitmisele, kui õigusjärglus on kohtutäiturile tõendatud kohtulahendiga, avaliku registri väljavõttega või notariaalselt tõestatud dokumendiga. Sama kehtib kohtulahendi täitmise kohta vaidlusaluse asja valdaja suhtes, kui valdaja on pärast kohtulahendi tegemist muutunud.

Kui täitedokumendis sisalduva nõude sissenõutavaks muutumine sõltub tähtaja möödumisest või tähtpäeva või tingimuse saabumisest, võib täitetoimingutega alustada pärast selle tähtaja lõppemist või tähtpäeva või tingimuse saabumist.

Kui täitemenetlus sõltub sissenõudja tagatisest, võib täitemenetlust alustada üksnes juhul, kui tagatise andmist tõendab kirjalik dokument ja dokumendi ärakiri on võlgnikule kätte toimetatud või toimetatakse kätte koos täitmisteatega.

Kui täitedokumendi täitmine sõltub sissenõudja kohustuse samaaegsest täimisest võlgnikule, ei või kohtutäitur täitemenetlust alustada enne, kui sissenõudja kohustus on täidetud või kui sissenõudja või kohtutäitur on võlgnikule pakkunud sissenõudja kohustuse täitmist ja võlgnik on alusetult keeldunud täitmist vastu võtmast või muul põhjusel täitmise vastuvõtmisega viivitanud.

10. Kui sissenõudja vajab sundtäitmiseks pärimisõiguse tunnistust või muud dokumenti, võib ta võlgniku asemel nõuda notarilt või ametiasutuselt selle väljastamist. Sissenõudja peab seejuures esitama täitedokumendi.

4 Täitemeetmete ese ja laad

4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?

Sissenõuet saab pöörata võlgniku vallasasjadele, kinnisasjadele ning varalistele õigustele. Kui tegemist on olukorraga, kus võlg on tekkinud lapsele elatise maksmata jätmise tõttu, võib kohus täitemenetluse käigus peatada teatud võlgniku õigused ja talle väljastatud load või nende väljastamise keelata.

4.2 Milline on täitemeetmete mõju?

Sissenõude pööramine vallasasjadele:

Vallasasjadele sissenõude pööramisel vallasasjad arestitakse ja müüakse. Võlgnikul on alates arestimisest keelatud arestitud vara käsutada. Sissenõudja nõue koos viiviste ja muude kõrvalnõuetega, mille suurus nähtub täitedokumendist, rahuldatakse müügist saadud raha arvel. Vallasasju ei arestita, kui võib eeldada, et arestitavate esemete müügist saadud rahast jätkub üksnes täitekulude katteks. Võlgniku varast sundtäitmise tulemusel kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha (edaspidi *tulem*) kannab kohtutäitur sissenõudjale üle kümne tööpäeva jooksul tulemi laekumisest arvates.

Riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse vastu esitatud rahalise nõude korral pööratakse sissenõue rahale. Kui sissenõude pööramine rahale ei ole mõistliku aja jooksul õnnestunud, pööratakse sissenõue asjadele.

Arestimise ajast tekib sissenõudjal arestipandiõigus arestitud asjale. Arestipandiõigus annab sissenõudjale samad õigused nagu lepingu alusel seatud või seaduse alusel tekkinud pandiõigus, kui seadusest ei tulene teisiti.

Arestitud vallasasjad müüb kohtutäitur avalikul elektroonilisel või suulisel enampakkumisel, millel ei ole võimalik kasutada ostueesõigust. Sissenõudja või võlgniku avalduse alusel võib kohtutäitur arestitud asjad müüa muul viisil kui suulisel või elektroonilisel enampakkumisel, kui enampakkumine on nurjunud või võib eeldada, et asja ei õnnestu enampakkumisel müüa või asja enampakkumisel eeldatavalt saadav tulem on oluliselt väiksem, võrreldes asja muul viisil müües saadava tulemiga.

Kohtutäitur jaotab asjade müügist laekunud tulemi sissenõudjate ja muude tulemis osalemiseks õigustatud isikute vahel pandiõiguse tekkimise järjekorras või sissenõudjate kokkuleppe alusel. Täitekulude katmisest ning sissenõude rahuldamisest ülejääv summa tagastatakse võlgnikule. Kui saadud tulemist aga ei jätku kõigi nõuete rahuldamiseks ning sissenõudjad ei jõua raha jaotamise suhtes kokkuleppele, korraldab kohtutäitur tulemi jaotamise täitemenetluses osalevate sissenõudjate vahel jaotuskava alusel. Täitekulud arvatakse jaotuskava kohaselt jagatavast tulemist maha.

Sissenõude pööramine kinnisasjale:

Kinnisasjadele sissenõude pööramisel kinnisasjad kas arestitakse ja müüakse või määratakse sundvalitsemisele, mille korral rahuldatakse sissenõudja nõue kinnisasjast sundvalitsemisega saadavast viljast. Kinnisasjale võib sissenõude pöörata, kui võlgnik on kantud kinnisasja omanikuna kinnistusraamatusse või kui võlgnik on kinnistusraamatusse kantud omaniku üldõigusjärglane. Sissenõude pööramine kinnisasjale hõlmab ka esemed, millele ulatub hüpoteek.

Kinnisasja arestimiseks kirjutab kohtutäitur üles kinnisasja ja selle päraldised ning muud esemed, millele ulatub hüpoteek, keelab nende käsutamise ja laseb kinnistusraamatusse kanda kinnistu käsutamise keelumärke. Arestitud kinnisasi jäetakse võlgniku valdusse ning korrapärase majandamise piires võlgniku valitseda ja kasutada, välja arvatud kinnisasja sundvalitsemisele määramise puhul. Võlgnikul on alates arestimisest keelatud arestitud vara käsutada. Kui kinnisasja arestimisel ulatub arest ka vallasasjadele, võib vallasasju käsutada korrapärase majandamise piires. Kinnisasi müüakse kas sundenampakkumise teel või võlgniku poolt kohtutäituri kontrolli all, viimaseks on vaja eelnevat sissenõudja nõusolekut.

Kinnisasi määratakse sundvalitsemisele kohtutäituri, sissenõudja või võlgniku avalduse alusel. Sundvalitsejal on õigus võtta kinnisasi enda valdusesse oma ametisse nimetamise määru alusel. Valitsejal on õigus ja kohustus teha kõiki tehinguid ja toiminguid, mis on vajalikud kinnisasja seisukorra säilitamiseks ja korrapäraseks majandamiseks. Sundvalitsemine lõpetatakse sissenõudja nõude rahuldamise korral kohtutäituri otsusega.

Kohtutäitur jaotab kinnisasja müügist ja sundvalitsemisest saadud tulemi sissenõudjate ja muude tulemi jaotamises osalema õigustatud isikute vahel õiguste kinnistusraamatust nähtavate järjekohade alusel ja arestimise järjekorras või sissenõudjate kokkuleppe alusel. Täitekulud arvestatakse jaotuskava kohaselt jagatavast tulemist maha.

Sissenõude pööramine varalistele õigustele:

Sissenõude võib pöörata võlgniku kontole. Krediidiasutus väljastab kohtutäiturile infot konto olemasolu või selle puudumise kohta. Konto arestitakse arestimisakti alusel selles näidatud ulatuses. Kontol olev raha kantakse vastavalt arestimisaktile arestitud ulatuses üle kohtutäituri ametialasele arvelduskontole, välja arvatud juhul, kui täitedokumendiks on muu kui lapsele kohtumenetluse ajal elatise maksmise nõude kohta tehtud hagi tagamise määrus. Kui arestimise hetkel ei ole võlgniku kontol arestimisaktis näidatud ulatuses raha, loetakse puudujäävas osas arestituks ka pärast arestimise hetke kontole laekuvad summad. Pärast arestimise hetke kontole laekuvad summad kantakse üle kohtutäituri ametialasele arvelduskontole kuni arestimisakti täitmiseni. Kui kohtutäitur on saanud krediidiasutusele täitmiseks võlgniku konto arestimisakti, loetakse arestimisakt jõus olevaks ka võlgniku poolt tulevikus avatava konto suhtes. Krediidi- ja makseasutus võib keelduda konto avamisest võlgnikule, kelle konto arestimise kohta on samas krediidi- ja makseasutuses täitmisel kohtutäiturilt saadud arestimisakt.

Sissenõude võib pöörata väärtpaberitele. Eesti väärtpaberite keskregistri seaduse §-s 2 loetletud väärtpaberite arestimiseks saadab kohtutäitur registripidajale korralduse seada õiguste ja kohustuste käsutamise keelumärke. Väärtpaber on arestitud alates selle blokeerimisest registris. Kohtutäitur müüb väärtpaberid vallasasjadele sissenõude pööramise sätete kohaselt. Kohtutäituril on õigus kirjutada nimeline väärtpaber ostja nimele ja teha võlgniku asemel selleks vajalikke avaldusi. Vekslid, tšeki või võlakirja esitab kohtutäitur lunastamiseks, kui see on väärtpaberist tulenevalt võimalik.

Sissenõude võib pöörata osaühingu osale. Kui osaühingu osa ei ole kantud väärtpaberite keskregistrisse, loetakse osa arestituks vallasasjade arestimiseks sätestatud korras. Kohtutäitur teatab arestimisest osaühingu juhatusele. Osaühingu osa müüb kohtutäitur vallasasjadele sissenõude pööramise sätete kohaselt. Osa müünud kohtutäitur saadab enampakkumisest alates kahe päeva jooksul äriregistri pidajale valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud vormis teate osa võõrandamise kohta.

Lisaks eelpooltoodule on sissenõue võimalik pöörata kolmandale isikule täidetud rahalisele kohustusele, hooneühistu liikmesusele, seltsinglase osale seltsinguvaras, võõrandamatule õigusele ja teistele varalistele õigustele.

Õiguste piiramine lapse elatise võlgnevuse korral:

Kui võlgnik ei ole lapse elatise sissenõudmiseks algatatud täitemenetluse ajal maksnud kolme kuu jooksul korrapäraselt elatist ja kohtutäituril ei ole õnnestunud seda sisse nõuda võlgniku vara arvelt, võib kohus sissenõudja nõusolekul ja kohtutäituri avalduse alusel, millele on eelnenud võlgniku hoiatamine, määrusega tähtajatult peatada järgmised õigused ja järgmiste lubade kehtivuse:

jahipidamisõigus;
mootorsõiduki ja juhtimisõigus;
relvaluba ja relvasoetamisluba;
väikelaeva ja jeti juhtimisõigus;
kalastuskaart.

Kohus võib samadel tingimustel tunnistada määrusega kehtetuks järgmised võlgniku dokumendid ning keelata nende andmise kuni kaheks aastaks:

- 1) Eesti kodaniku pass;
- 2) välismaalase pass;
- 3) pagulase reisidokument;
- 4) ajutine reisidokument;
- 5) meremehe teenistusraamat;
- 6) meresõidutunnistus;
- 7) diplomaatiline pass.

. Kui kohus piirab käesoleva paragrahvi alusel võlgniku õigust, peatab loa kehtivuse või teeb mõlemat või tunnistab võlgniku dokumendi kehtetuks, keelab ta ka vastava õiguse või loa või dokumendi või nende kõigi andmise sama kohtumäärusega. Kohus võib korraga piirata mitut käesolevas paragrahvis nimetatud õigust, peatada mitme loa kehtivuse või tunnistada mitu dokumenti kehtetuks ning keelata nende andmise.

Kohus lõpetab määrusega võlgniku õiguse ja loa kehtivuse peatamise ning nende või dokumendiandmise keelamise võlgniku avalduse alusel, kui:

võlgnik on tasunud vähemalt kolme kuu elatise;

võlgnik on sõlminud sissenõudjaga elatise tasumiseks maksegraafiku kokkuleppe ja on täitnud seda vähemalt kolme järjestikuse kuu jooksul;

õiguse peatamise või õiguse andmise keelamise lõpetamata jätmine oleks võlgniku suhtes ebaõiglane;

elatise maksmise kohustus on lõppenud.

4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?

Jõustunud kohtuotsusega tunnistatud nõude, samuti kohtulikust kokkuleppest või muust täitedokumendist tuleneva nõude aegumistähtaeg on 10 aastat.

Aegumistähtaeg algab kohtuotsuse jõustumisest või muu täitedokumendi väljaandmisest, kuid mitte enne nõude sissenõutavaks muutumist.

Korduvate kohustuste, välja arvatud lapse ülalpidamise kohustuse täitmise nõude aegumistähtaeg, olenemata sellest, milline on nõude õiguslik alus, on kolm aastat iga üksiku kohustuse jaoks. Aegumistähtaeg algab selle kalendriaasta lõppemisest, mil kohustusele vastav nõue muutub sissenõutavaks. Lapse ülalpidamise kohustuse täitmise nõude aegumistähtaeg on kümme aastat iga üksiku kohustuse jaoks.

Enne võlgniku surma alanud täitemenetlus jätkub tema pärandvara suhtes, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

Enne pärandist loobumise tähtaja möödumist või pärandi vastuvõtmist võib pärandvara kohta käiva nõude alusel viia täitemenetlust läbi üksnes pärandvara suhtes. Pärandvarale ei või sel juhul sissenõuet pöörata pärija isiklike kohustuste põhjal.

Kui täitedokument kehtib ka seal märgitud sissenõudja või võlgniku õigusjärglase suhtes, võtab kohtutäitur täitedokumendi täitmisele, kui õigusjärglus on kohtutäiturile tõendatud kohtulahendiga, avaliku registri väljavõttega või notariaalselt tõestatud dokumendiga. Sama kehtib kohtulahendi täitmise kohta vaidlusaluse asja valdaja suhtes, kui valdaja on pärast kohtulahendi tegemist muutunud.

5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?

Kohtutäituri otsuse või tegevuse peale täitedokumendi täitmisel või täitetoimingu tegemisest keeldumisel võib täitemenetluse osaline esitada kohtutäiturile kaebuse kümne päeva jooksul alates päevast, kui kaebuse esitaja sai teada või pidi teada saama otsuse või toimingu tegemisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Kaebuse kohta tehtud kohtutäituri otsuse peale võib menetlusosaline esitada otsuse kättetoimetamisest arvates kümne päeva jooksul kaebuse maakohtule, kelle tööpiirkonnas kohtutäituri büroo asub. Kohtutäituri otsuse või tegevuse peale ilma eelnevalt kohtutäiturile kaebust esitamata kohtule kaevata ei saa.

Kohtuniku määruse peale täitemenetluses võib esitada määruskaebuse, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Sealhulgas võivad menetlusosalised esitada võlgniku õiguse ja loa kehtivuse peatamise ning selle või dokumendi andmise keelamisemaakohtu määruse peale määruskaebuse [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud tähtaegadel ja korras. Ringkonnakohtu määruse peale määruskaebuse kohta võib esitada määruskaebuse.

Võlgnik võib esitada sissenõudja vastu hagi täitedokumendi alusel sundtäitmise lubamatuks tunnistamiseks, eelkõige põhjusel, et nõue on rahuldatud, ajatatud või tasaarvestatud. Hagi rahuldamine ei mõjuta täitedokumendi kehtivust ega õigusjõudu. Nimetatud vastuväited on kohtulahendi puhul lubatud üksnes siis, kui alus, millel need põhinevad, on tekkinud pärast kohtulahendi jõustumist. Hagi võib esitada täitemenetluse lõpuni (TMS § 221).

Kolmas isik, kellel on sundtäitmise eseme suhtes selle sundtäitmist takistav õigus, eriti omandiõigus või piiratud asjaõigus, võib esitada hagi vara arestist vabastamiseks või sundtäitmise muul põhjusel lubamatuks tunnistamiseks kohtule, kelle tööpiirkonnas sundtäitmine toimub.

Enampakkumise akti kättetoimetamisest alates 30 päeva jooksul võib täitemenetluse osaline esitada kohtule hagi enampakkumise kehtetuks tunnistamiseks, kui vara on müüdnud isikule, kellel ei olnud õigust seda osta, või kui enampakkumine toimus tühise arestimise alusel või rikuti teisiti enampakkumise olulisi tingimusi. Võlgnik võib enampakkumise kehtetuks tunnistamisel nõuda müüdnud asja ostjalt välja [asjaõigusseaduse](#) § 80 alusel, selle võimatuse korral aga esitada nõude alusetu rikastumise sätete alusel; menetlusosaline võib nõuda kohtutäiturilt kahju hüvitamist kohtutäituri seaduse kohaselt.

6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

Täitemenetluse läbiviimist reguleerib TMS. Vara arestimise piirangud täitemenetluses on sätestatud § 53 lõikes 1, mille kohaselt ei või arestida rohkem võlgniku vara, kui on vaja sissenõudja nõude rahuldamiseks ja täitekulude katteks, välja arvatud juhul, kui sissenõudja nõude rahuldamine muul viisil ei ole võimalik. Arestimine on tühine ja sellest ei tulene õiguslikke tagajärgi arestimise kohta käivate menetlusnormide olulise rikkumise korral, eelkõige kui:

- 1) vara on arestitud ilma kehtiva täitedokumendita;
- 2) võlgnikule ei ole kätte toimetatud täitmisteadet;
- 3) vara on arestinud ebapädev isik;
- 4) võlgnikku ei ole olulises osas teavitatud tema õigustest täitemenetluses ja see tõi kaasa võlgniku õiguste rikkumise (TMS § 55).

Mittearestitavate asjade loetelu on antud TMS §-s 66. Arestida ega täitemenetluses müüa ei või järgmisi asju:

- 1) võlgniku isiklikud asjad ning maja- ja köögitarbed, riietusesemed, pesu, voodid ja muud majapidamises kasutatavad asjad, mis on hädavajalikud võlgniku võla suurust arvestavate olmevajaduste rahuldamiseks;
- 2) vähemalt üks tehniline vahend, mis tagab võlgnikule Eesti Vabariigi põhiseaduse § 44 lõikes 1 ettenähtud info saamise õiguse kasutamise;

- 3) võlgnikule ja tema perele üheks kuuks vajalikud toiduained ja eluruumi kütmiseks üheks kütteperioodiks vajaminev küte või kui täitmise ajaks sellist varu ei ole ja selle muretsemine ei ole muul viisil tagatud, siis varu soetamiseks vajalik rahasumma;
 - 4) põllumajandusega tegeleva isiku põllumajandusseadmed, kariloomad, väetis ja põllumajandussaadused, mis on võlgnikule hädavajalikud tema enda ja tema perekonna ülalpidamiseks kuni järgmise saagini;
 - 5) füüsilise isiku majandus- või kutsetegevuse või töö- või teenistussuhte jätkamiseks hädavajalikud esemed;
 - 6) raamatud või muud esemed, mida võlgnik või tema perekonnaliige kasutab õppetöös või kultustoimingutes;
 - 7) võlgnikule kuuluvad raamatupidamisdokumendid, perekonnaürikud, abielusõrmused, ordenid ja teenetemärgid;
 - 8) kunstjäsemed, prillid ja muud kehapuude tõttu vajalikud abivahendid, mida võlgnik või tema perekonnaliige kasutab;
 - 9) võlgniku perekonnas toimuvateks matusteks vajalikud esemed;
 - 10) riigimuseumi, munitsipaalmuuseumi ja avalik-õigusliku juriidilise isiku muuseumikogu ning sellesse kuuluvad museaalid, samuti sihtasutusele kasutada antud riigi muuseumikogu või museaalid;
 - 11) arhivaalid;
 - 12) muud asjad, mille arestimine on vastuolus seadusega või heade kommetega;
 - 13) piiratud tsiviilkäibega riigivara ja asjad, mida võlgnikust riik või kohaliku omavalitsuse üksus vajab avalike ülesannete täitmiseks või mille võõrandamine on vastuolus avalike huvidega. Enne otsustamist tuleb ära kuulata pädeva ministriumi või asutuse esindaja seisukoht.
- Punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud asjad võib arestida, kui sundtäitmist nõuab müüja nende asjade müügi tõttu omandireservatsiooniga tagatud rahalise nõude põhjal. Punktis 6 nimetatud kultustoiminguteks vajalikke asju võib arestida, kui asjade kasutamise viis on vastuolus heade kommetega või karistatav.
- TMS § 67 kohaselt ei ole lubatud arestida kodus mittetulunduslikul eesmärgil peetavaid loomi. Sissenõudja avalduse alusel võib kohus lubada arestida suure väärtusega looma, kui arestimata jätmine riiklikult oluliselt sissenõudja selliseid huve, mille korral ei saa arvestada loomakaitsehuvidega ega võlgniku õigustatud huvidega.

Sissetulekute arestimise piirangud on reguleeritud TMS §-des 131 ja 132. Sissenõuet ei saa pöörata järgmistele sissetulekutele:

- 1) riiklikud peretoetused;
- 2) puudega inimese sotsiaaltoetus;
- 3) sotsiaaltoetus [sotsiaalhoolekande seaduse](#) tähenduses;
- 4) Eesti Töötukassa kaudu makstud töötutoetus, stipendium, sõidu- ja majutustoetus ning toetus ettevõtluse alustamiseks;
- 5) kehavigastuse või terviserikke tekitamise tõttu makstav hüvitis, välja arvatud hüvitis kaotatud sissetuleku eest, ja mittevaralise kahju hüvitis;
- 6) töövõimetoetus;
- 7) seadusel põhinev elatis;
- 8) rahaline ravikindlustushüvitis [ravikindlustuse seaduse](#) tähenduses, välja arvatud ajutise töövõimetuse hüvitis;
- 9) riiklik pension seaduses sätestatud ulatuses;
- 10) vanglast vabanemise toetus;
- 11) okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse alusel makstav represseeritu toetus.

Kui sissenõude pööramine võlgniku muule varale ei ole viinud või eeldatavalt ei vii sissenõudja nõude täielikule rahuldamisele ning kui arestimine on nõude liiki ja sissetuleku suurust arvestades õiglane, võib eeltoodud punktides 5–7 nimetatud sissetulekutele pöörata sissenõude sissenõudja avalduse alusel.

Kohtutäitur kuulab enne otsuse tegemist võimaluse korral võlgniku ära.

Sissetulekut ei arestita, kui see ei ületa ühe kuu eest ettenähtud palga alammäära suurust või vastavat osa nädala või päeva sissetulekust.^[1]

Kui sissenõude pööramine võlgniku muule varale ei ole viinud või eeldatavalt ei vii lapse elatisnõude täielikule rahuldamisele, võib arestida kuni pool nimetatud sissetulekust. Kui lapse elatisnõude täitmiseks võlgniku sissetulekust arestitav summa jääb alla poole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud summast, võib arestida kuni ühe kolmandiku võlgniku sissetulekust.

Kui sissenõude pööramine võlgniku muule varale ei ole viinud või eeldatavalt ei vii nõude täielikule rahuldamisele, võib sõltumata võlgniku suhtes läbiviidavate täitemenetluste arvust arestida ühes kuus kuni 20 protsenti sissetulekust, mis ei ole suurem kui nimetatud sissetulek, millest on maha arvatud Statistikaameti poolt avaldatud arvestuslik elatusmiinimum. Sissetulekut ei arestita, kui see jääb alla Statistikaameti poolt avaldatud arvestusliku elatusmiinimumi. Sätestatut ei kohaldata lapse elatisnõude täitmisele. Kui võlgnikul on ülalpeetavaid, arvutatakse nimetatud 20 protsenti võlgniku sissetulekust, millest on maha arvatud mitteametistav summa iga ülalpeetava kohta ja Statistikaameti poolt avaldatud arvestuslik elatusmiinimum. Statistikaamet avaldab väljaandes Ametlikud Teadaanded iga aasta 1. veebruariks möödunud aasta andmete alusel arvestusliku elatusmiinimumi summa eurodes.

Kui võlgnik peab seadusest tulenevalt ülal teist isikut või maksab talle elatist, suureneb mitteametistav summa iga ülalpeetava kohta ühe kolmandiku võrra palga alammäärast kuus (välja arvatud juhul, kui sundtäidetakse lapse elatisnõuet). Mitteametistavat summat ületavast sissetuleku osast võib kuni viiele palga alammäära suurusele summale vastavast osast arestida kaks kolmandikku, seda ületavast sissetulekust kogu sissetuleku, tingimusel, et arestitav summa ei ületa kahte kolmandikku kogu sissetulekust (viimast reeglit ei kohaldata, kui sundtäidetakse elatise nõuet).

TMS § 133 kohaselt tühistab kohtutäitur võlgniku avalduse alusel kolme tööpäeva jooksul konto arestimise ulatuses, mis tagab võlgnikule arestimisele

mittekuuluvat sissetulekut (TMS §-des 131 ja 132 sätestatud piirangud). Kui võlgniku kontole kantakse korraga enam kui ühe kuu sissetulek, tühistab kohtutäitur võlgniku avalduse alusel kolme tööpäeva jooksul konto arestimise ulatuses, mis tagab võlgnikule iga ettemakstud kuu kohta arestimisele mittekuuluvat sissetulekut, järgides TMS §-des 131 ja 132 sätestatud piiranguid. Kui võlgniku kontole kantud sissetuleku kasutamise perioodi ei ole võimalik kindlaks määrata, tagab kohtutäitur võlgnikule ühe kuu kohta arestimisele mittekuuluvat sissetulekut. Kohtutäitur võib kuni avalduse lahendamiseni peatada arestitud kontolt sissenõudjatele raha ülekandmise ja vabastada konto aresti alt ulatuses, mis on vajalik võlgniku või tema pereliikme hädavajalikuks ülalpidamiseks.

[1] Vabariigi Valitsuse 08.12.2023. a määruse nr 113 paragrahvi 1 lõike 1 kohaselt on alates **1. jaanuarist 2024. a** kuutasu alammääraks täistööajaga töötamise korral **820 eurot** ja tunnitasu alammääraks 4,86 eurot.

Viimati uuendatud: 02/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.